

Opinia

**w sprawie propozycji zmiany przepisów o Państwowej Radzie Ochrony Przyrody
w projekcie ustawy o zmianie ustawy – *Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych
ustaw z 13 maja 2024 r.***

W związku z projektem *ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw z 13 maja 2024 r. (UC33)* przedstawionym do opiniowania w ramach rządowego procesu legislacyjnego, zauważamy że w projekcie tym ujęto propozycje przepisów dotyczących Państwowej Rady Ochrony Przyrody, przewidujące w szczególności: powrót do kadencyjności składu Rady (z 5-letnim okresem kadencji) oraz ograniczenie możliwości odwołania członka PROP do przypadków *trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków członka, lub rażącego naruszenia prawa przez członka*. Obecni członkowie PROP mieliby pełnić swoje funkcje do zakończenia kadencji liczonej od dnia wejścia w życie ustawy zmieniającej.

PROP zastrzega, że proponowana zmiana przepisów wpływałaby na aktualnych członków Rady, co utrudnia obiektywną ocenę przez nich tej propozycji. Z tym zastrzeżeniem, przedstawia jednak następujące refleksje:

1. Co do zasady, dodawanie do projektów ustaw zmian przepisów dotyczących zagadnień wykraczających poza meritum procedowanej ustawy, nie sprzyja transparentności i jakości procesu legislacyjnego.
2. W historii PROP, kadencyjność składu Rady powiązana z ograniczoną możliwością odwoływania członków Rady w toku kadencji, sprzyjała niezależności opinii Rady, a tym samym ich jakości i przydatności w procesie decyzyjnym. Natomiast brak kadencyjności i możliwość dowolnego odwoływania członków Rady były wykorzystywane do „karania” członków Rady za niezgodną z poglądami Ministra treść opinii Rady. W świetle tych doświadczeń, proponowana zmiana wydaje się właściwa.
3. Zwracamy uwagę, że efektywne funkcjonowanie PROP wymaga także innych zmian prawnych, idących dalej niż przedstawiony projekt ustawy, sygnalizowanych już we wcześniejszych wystąpieniach Rady. W szczególności, celowe byłoby:
  - a) Ponowne umocowanie roli PROP w ustawie o ochronie przyrody (na wzór ustawy Prawo łowieckie) jako obligatoryjnego organu opiniującego w niektórych sprawach, jak np.: ustanawianie list gatunków chronionych, inwazyjnych obcych, niebezpiecznych, tworzenie, likwidacja oraz zmiana granic parków narodowych, tworzenie ogrodów botanicznych i zoologicznych. Czas na konsultacje w takich wypadkach powinien umożliwiać przeprowadzenie pogłębionej analizy projektu i zasięgnięcia opinii pomocniczych ekspertów zewnętrznych.

Praktyka ostatnich lat wykazała, że choć zwyczajowo w takich sprawach zasięga się opinii PROP, w wypadku decyzji kontrowersyjnych Rada mogła być pomijana lub otrzymywać kilka dni na opracowanie stanowiska.

- b) Ustanowienie odrębnego organu naukowego CITES, opiniującego indywidualne wnioski CITES, przy ewentualnym pozostawieniu w kompetencji PROP tylko spraw strategicznych, jak zmiany w załącznikach do Konwencji czy zmiany przepisów prawa krajowego i europejskiego.

Organów naukowych CITES może być w kraju kilka. Przy obecnym zapotrzebowaniu na poziomie około 1500 opinii Polskiego organu naukowego CITES rocznie, przy jednocześnie wyłącznie wolontariackim charakterze pracy członków Rady i niewielkim udziale specjalistów w dziedzinie CITES w jej składzie, właściwa realizacja zadań w tej dziedzinie jest po prostu niemożliwa. PROP jest jedynym w Europie, a najprawdopodobniej także na świecie organem naukowym CITES, od którego oczekuje się wypełniania swoich funkcji na zasadzie wolontariatu.

- c) Jednoznaczne zapisanie, że koszty funkcjonowania PROP to nie tylko delegacje krajowe na spotkania, ale także: zasięganie opinii i ekspertyz pomocniczych; członkostwo w organizacjach i organach międzynarodowych (jak IUCN, *Scientific Review Group on CITES*) oraz aktywny udział przedstawicieli Rady w ich spotkaniach (a także w formie konsultantów - w spotkaniach konferencji stron przyrodniczych konwencji i porozumień międzynarodowych); inne koszty związane z wypełnianiem ustawowych zadań, np. związanych z edukacją (np. prowadzenie serwisu internetowego, organizacja seminariów, publikacja wybranych opinii).

Od wielu lat przyjmowana jest w praktyce interpretacja, że jedynym kwalifikowanym ustawowo kosztem działalności PROP są delegacje na spotkania krajowe, co stoi w sprzeczności z ustawowym zakresem obowiązków Rady. Jednocześnie zaznaczamy, że Rada nie postuluje wprowadzenia wynagrodzeń za swoją pracę, lecz zagwarantowania pokrycia kosztów zewnętrznych, niezbędnych do właściwego wypełniania swoich funkcji.

z up. Przewodniczącego Rady
Paweł Pawlaczyk, przewodniczący KPOP PROP
[podpisano elektronicznie]